Особливості формування статутного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю

Дружга М.С., студент магістратури ННІЗДН НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Нескороджена Л.Л.*

Україна юридично набула статусу країни з ринковою економікою, проте вона і досі знаходиться в стані трансформаційних перетворень. Трансформація адміністративно-планової економічної системи в ринкову зумовила відродження і правове закріплення різних форм власності. В умовах аграрної реформи набуває актуальності дослідження процесів функціонування товариств з обмеженою відповідальністю.

Згідно Закону України від 19.09.91р. № 1576-ІІІ «Про господарські товариства» господарськими товариствами визнаються підприємства, установи, організації, створені на засадах угоди юридичними особами і громадянами шляхом об'єднання майна та підприємницької діяльності з метою одержання прибутку. До господарських підприємств належать: акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні та командитні товариства [1].

Не підлягає сумніву позиція І.А. Бланка про те, що рівень ефективності майбутньої господарської діяльності створюваного підприємства багато в чому визначається цілеспрямованим формуванням його капіталу. Головною метою формування капіталу створюваного підприємства є залучення достатнього його обсягу для фінансування придбання необхідних активів, а також оптимізація його структури з позиції забезпечення умов наступного ефективного використання [2, с. 194]

Статутний капітал – це сума внесків засновників підприємства, яка виступає як мінімальна вартість активів підприємства і гарантія інтересів кредиторів цього підприємства. Заслуговує на увагу визначення І. Палатнікова, сформоване ще в 1927 році, відповідно до якого капітал є сумою цінностей, вкладених в підприємство для ведення операцій з метою отримання прибутку, правда в нього не враховано те, що капітал може бути власним і залученим, тобто яким суб'єктом були внесені цінності, а також не уточнено склад майна, що може бути внеском до капіталу.

Алборов Р.А. розглядає статутний капітал як сукупність вкладів учасників (власників) в майно при створенні організації для забезпечення її діяльності в розмірах, визначених установчими документами.

На думку Бутинця Ю.Ф. статутний капітал – це організаційно-правова форма капіталу, величина якого визначається в розмірах, визначених установчими документами відповідно до чинного законодавства. [3, с. 42].

Розглянуті тлумачення терміну «статутний капітал» свідчить про те, що серед авторів немає єдиної точки зору щодо визначення цього терміну трактування авторів поділяються на п'ять основних груп, кожна з яких характеризує статутний капітал однобоко: державні засоби; стартовий капітал; джерело інвестування; номінальна вартість акцій; максимальний розмір акціонерного капіталу.

З метою виявлення переваг та недоліків створення та функціонування господарських товариств буде доцільно порівняти їх характеристику відповідно до вимог чинного законодавства. І з порівняння ми побачимо,

що чинне законодавство детально регламентує порядок формування статутного капіталу лише в товариствах з обмеженою відповідальністю та акціонерних товариствах. Особливостями функціонування господарських товариств є їх мінімальний розмір статутного капіталу, передбачений чинним законодавством і внесок для реєстрації, а також ступінь відповідальності засновників (учасників) під час виходу з товариства.

Стосовно мінімального розміру капіталу в законодавстві вказано умови підтримання незмінного (в плані зменшення) розміру зафіксованої вартості активів товариства до моменту прийняття рішення про збільшення, або зменшення з подальшою ліквідацією в відповідних установчих документах. Це стосується лише акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю [1].

Внесками до статутного капіталу можуть бути:

1. Грошові кошти і майно. При здійснені внесків грошима засновники можуть відкрити рахунок спеціально для формування статутного капіталу. Грошові кошти можна вносити як у безготівковій формі так і готівкою через касу, в національній валюті і за рахунок залучення іноземних інвесторів. Обов'язково подається державному реєстратору документ, які підтверджує внесення засновниками своїх внесків.

2. Цінні папери (акції, облігації, інвестиційні сертифікати і т.д.);

3. Інше майно (нерухомість, обладнання, техніка та інші матеріальні цінності);

4. Майнові права, що мають грошову оцінку (права на об'єкти інтелектуальної власності: патенти, винаходи, знаки для товарів і послуг і т.д., а також права користування майном).

Формування статутного капіталу за рахунок майнових внесків має певні особливості. Оцінка майнових внесків здійснюється за угодою засновників[1], крім випадків, коли створюється господарське товариство з часткою державної або комунальної власності. Майно внесене як частка при створені стає власністю товариства і може використовуватись ним у будь-яких цілях.

Важливим моментом при формуванні статутного капіталу товариства є строки і розмір внесення засновниками своєї частки, яка становить не менше 50%. Решта 50% статутного капіталу повинна бути сформована не пізніше за один рік із моменту створення товариства (ч.3 ст. 144) [1].

Отже, статутний капітал є майновою основою діяльності підприємства, він визначає частку кожного учасника в управлінні підприємством і гарантує дотримання інтересів його кредиторів. Наявність статутного капіталу є невід'ємною умовою функціонування господарських товариств. Під час створення підприємства капітал інвестується у придбання майна (матеріальних цінностей, основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів), які в сукупності становлення статутний капітал.

Формування статутного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю має ряд особливостей основними з яких є наступні: для формування капіталу підприємства можуть бути використані лише внески засновників – фізичних і юридичних осіб; внесками можуть бути як оборотні, так і необоротні активи; чинним законодавством визначено мінімальний розмір статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю та обмеження щодо внесків до статутного капіталу.

Установчими документами підприємства можуть також визначатись обмеження щодо внесків до статутного капіталу в межах чинного законодавства.

Після ретельного вивчення даного питання вважаємо за доцільне відображати зміни пов'язані з вартісною оцінкою майна внесеного в статутний капітал, оскільки протягом підприємницької діяльності його вартість змінюється, але не впливають на розмір статутного капіталу, розподілу прибутків і збитків, а також частку засновника при виході з товариства.

Список використаних джерел

1. Закон України: від 19.09.91 р. № 1576-XII «Про господарські товариства».
2. Бланк И.А. Управление формированием капитала / Бланк И.А. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002.-512с.
3. Бутинець Ю.Ф. Вісник ЖІТІ. [Економічні науки] / Ю.Ф. Бутинець – 2002. - № 20.- с. 42-48.

Правовий статус членів виробничого кооперативу

Корж Ю.А., студент магістратури ННІПП НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Борцевич П.С.*

Актуальність вивчення правового статусу членів виробничого кооперативу представляється особливо важливою в умовах нестабільної економіки. Численні факти свідчать про те, що громадяни, що створюють кооперативи або вже їх створили, не володіють як правило, знаннями , необхідними для правильної, відповідно до законодавства, організації їхньої роботи. Це призводить до різного роду порушення, у тому числі і до обмеження прав членів виробничого кооперативу.

Серед науковців немає єдності поглядів на характер та природу членських відносин. Так, деякі науковці ототожнюють членські правовідносини з трудовими, зазначаючи, що членські(трудові) відносини базуються на особистій трудовій участі у виробничій і соціальній діяльності кооперативного підприємства[1 с.35]

Варто погодитись з думкою Ю.О. Вовка, який провівши ґрунтовне дослідження трудових правовідносин в кооперативі, виділив підстави для розмежування членських та інших правовідносин, у тому числі і трудових. Так, він зазначав, що членські відносини виникають безпосередньо з самого факту вступу до кооперативу. А от для того, щоб стати учасниками трудових, майнових та інших відносин (навіть перебуваючи у відносинах членства) «необхідна наявність додаткових юридичних фактів або умов, визначених законом або статутом кооперативу. Членські правовідносини породжують у колгоспника право претендувати на отримання роботи» [2, с. 15;]

З членських відносин виробничого кооперативу можна виділити їх основні права та обов'язки .

Отже, аналізуючи чинне законодавство України, можна виділити такі основні права членів виробничого кооперативу:

- Участь в управлінні кооперативом, право голосу на загальних зборах членів кооперативу, право обирати і бути обраним в органи управління кооперативом;
- користуватися послугами кооперативу;
- одержання кооперативних виплат та виплат на пай;